

Sygn. akt I C 146/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2021r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Renata Lech

Protokolant: sekretarz sądowy Daria Bernacka

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2021r. w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. M. i J. M.**

przeciwko **(...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o ustalenie nieważności umowy i zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. solidarnie na rzecz powodów M. M. i J. M. kwotę 20.289,01 CHF (dwadzieścia tysięcy dwieście osiemdziesiąt dziewięć (...) 01/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 grudnia 2020r. do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. solidarnie na rzecz powodów M. M. i J. M. kwotę 81.859,29 zł (osiemdziesiąt jeden tysięcy osiemset pięćdziesiąt dziewięć złotych 29/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 grudnia 2020r. do dnia zapłaty
3. stwierdza, iż umowa kredytu mieszkaniowego Własny K. hipoteczny nr 203- (...) zawarta w dniu 24 listopada 2004r. pomiędzy powodami M. M. i J. M. a pozwanym (...) Bank (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. jest nieważna w całości;
4. zasądza od pozwanego (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. solidarnie na rzecz powodów M. M. i J. M. kwotę 6.417,00 zł (sześć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 146/21

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 18 stycznia 2021 roku powodowie **M. M. i J. M.** reprezentowani przez adwokata M. C. skierowanym przeciwko **(...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.** wnosili o:

- zasądzenie **w ramach żądania głównego** od pozwanej na rzecz powodów solidarnie (lub łącznie) kwoty **20.289,01 CHF** (dwadzieścia tysięcy dwieście osiemdziesiąt dziewięć (...) i 01/100) tytułem zwrotu świadczenia nienależnego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 22 grudnia 2020 roku do dnia zapłaty;
- ustalenie na podstawie art.189 k.p.c., że poniżej wskazane postanowienia umowy kredytu nr 203- (...) z dnia 24 listopada 2004 roku zawartej pomiędzy powodami, a pozwaną są bezskuteczne wobec powodów gdyż znajdują się

postanowienia niedozwolone w obrocie konsumenckim zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. Dotyczą one zasad określania kwoty udzielonego kredytu oraz rat kredytu w oparciu o kursy walut obcej (...) i mają następującą treść:

§ 5 ust. 4 Umowy: „W przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt. 2, stosuje się, kurs kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązujący w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego.”

§ 5 ust. 5 Umowy: „W przypadku wypłaty kredytu albo transzy w walucie wymiennej stosuje się, kursy kupna / sprzedaży dla dewiz (aktualna Tabela kursów), obowiązujące w (...) SA w dniu zlecenia płatniczego.”

§ 13 ust. 7 Umowy: „Potracanie środków z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego w walucie polskiej następuje w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty w walucie wymiennej, w której udzielony jest kredyt, według obowiązującego w (...) SA w dniu wymagalności, kursu sprzedaży dla dewiz (aktualna Tabela kursów).”

§ 17 ust. 1 Umowy w zakresie objętym brzmieniem: „i zostaje przeliczona na walutę polską według kursu sprzedaży dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązującego w (...) SA w dniu, o którym mowa w § 13 ust. 3.”

§ 18 Umowy: „Jeżeli spłata zadłużenia przeterminowanego i odsetek nastąpi w walucie innej niż waluta polska:

- 1) w formie bezgotówkowej kwota wpłaty zostaje przeliczona na kwotę stanowiącą równowartość w walucie polskiej - według kursu kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów Banku), obowiązującego w (...) SA w dniu wpływu środków,
- 2) w formie gotówkowej - kwota wpłaty zostaje przeliczona na kwotę stanowiącą równowartość w walucie polskiej - według kursu kupna dla pieniędzy (aktualna Tabela kursów Banku), obowiązującego w (...) SA w dniu wpływu środków”

§ 21 ust. 2 Umowy w zakresie objętym brzmieniem: „przy zastosowaniu kursu kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązującego w (...) SA w dniu wypłaty.”

- zasądzenie **w ramach żądania ewentualnego** ustalenie, że umowa kredytu nr 203- (...) z dnia 24 listopada 2004 roku zawarta pomiędzy powodami, a pozwaną jest nieważna;

- zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów solidarnie (lub łącznie) kwoty **31.588,44 złotych** (trzydzieści jeden tysięcy pięćset osiemdziesiąt osiem 44/100) tytułem zwrotu świadczenia nienależnego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 22 grudnia 2020 roku do dnia zapłaty;

- zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów solidarnie (lub łącznie) kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Przedmiotowy wzorzec umowy został w całości narzucony powodom przez pozwanego. **Możliwość rzeczywistego wpływu powodów na ostateczny kształt umowy ograniczony został do określenia kwoty kredytu oraz okresu kredytowania.**

Pozostałe postanowienia umowy zostały w całości jednostronnie ukształtowane przez pozwanego i narzucone we wzorcu umowy.

Tym samym kredyt ten udzielony został w walucie polskiej, która jest denominowana do waluty obcej - franka szwajcarskiego. W konsekwencji powodowie dokonywali teoretycznego zakupu u pozwanego waluty obcej - franka szwajcarskiego, płacąc za niego walutą polską. Waluta obca stanowiła więc wskaźnik, który wyznaczał wartość spłacanych rat.

Wartość kursu waluty po którym powodowie byli zobowiązani dokonywać zakupu (...) ustalana była przez pozwanego na podstawie „aktualnej Tabeli kursów”. Tym samym powodowie nie mieli możliwości ustalenia wartości, na mocy których Bank ustalał kurs (...). Powyższe pozwoliło pozwanemu ukryć w „aktualnej Tabeli kursów” koszty i obciążenia, których naliczenie w ramach umowy kredytu nie było możliwe co prowadziło do naruszenia art. 69 ust. 1 ustawy z

dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2357 - dalej Pr. bank.) w brzmieniu sprzed zmian, które miały miejsce w roku 2011.

Samo oferowanie kredytów walutowych w sytuacji tendencji do umacniania się waluty polskiej uznać należy za działanie sprzeczne z interesem konsumentów, tym bardziej, iż pozwany jako instytucja finansowa winien liczyć się z ryzykiem osłabienia złotówki. O tym, że taki scenariusz winien być brany pod uwagę przekonuje historia notowań dolara amerykańskiego - pomimo, że gospodarka amerykańska była największą gospodarką na świecie i rozwijała się w szybkim tempie to we wcześniejszych latach (przed zawarciem przedmiotowej Umowy) doszło do „załamania” kursu dolara względem innych walut głównych. Instytucje finansowe - takie jak pozwany, z pewnością w latach 2004 - 2006, miały wiedzę o istnieniu ryzyka osłabienia waluty polskiej i mogły wykorzystać tą wiedzę w celu maksymalizacji swoich zysków winny dbać o interes klienta i zabezpieczyć go przed takim ryzykiem (a przynajmniej zminimalizować je). Sytuacja świadcząca o wysokim ryzyku walutowym kredytu denominowanego do waluty obcej połączona z udzielaniem masowych kredytów stoi w sprzeczności z założeniem ostrożnego i stabilnego zarządzania bankiem (art 30 ust. 1 pkt 2 pr. bank.). Co więcej, informacja taka nie została powodom w ogóle przedstawiona. Produkt bankowy zatem oferowany powodom jak wskazano powyżej - charakteryzował się znaczącą asymetrią ryzyka pomiędzy udzielającym kredytu profesjonalnym podmiotem, a kredytobiorcą. Niewątpliwie Bank jako profesjonalny uczestnik rynku finansowego zorientowany był na osiągnięcie przychodów z marży i sperandom, przy jak najniższym poziomie ryzyka obarczając nim konsumenta. W przypadku finansowania kredytu wykreowanym depozytem złotówkowym maksymalnie zniwelował ryzyko kursowe, tym samym zwiększając osiągnięty przez siebie zysk. Można wręcz przyjąć, iż pozwany stworzył swoisty syntetyczny instrument finansowy, którego profil przepływów pieniężnych przypominał kredyt udzielony we frankach szwajcarskich, podczas gdy w rzeczywistości był to kredyt udzielany w walucie polskiej.

Dodatkowo powodom wskazali, iż umowa zawarta pomiędzy powodami a pozwanym **była umową sprzeczną z treścią** przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Pr. bank., gdyż:

- **nie spełnia ona wymogów co do minimum treści**, stawianych przez art. 69 ust 1, który stanowi, że przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych, a kredytobiorca zobowiązuje się do zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami oraz zapłaty prowizji,

- narusza przepis art. 69 ust. 2 pkt. 2 i 4 albowiem określa istotne postanowienia umowy tj. kwotę oraz zasady i termin spłaty kredytu **w sposób niejednoznaczny, nieprecyzyjny tj. bez dokładnego, przewidywalnego określenia kursu waluty**,

- sprzeczna z art. 69 ust 1 i ust. 2 pkt. 2 ustawy, gdyż **nie określa, na zasadzie konsensu stron, kwoty kredytu**,

- narusza art. 358 §1 k.c. w zw. z art. 9 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe w brzmieniu obowiązującym na dzień zawarcia umowy, gdyż **zgodnie z obowiązującą wówczas zasadą walutowości zobowiązania pieniężne mogły być wyrażone wyłącznie w PLN.**

Za niedozwolone postanowienie umowne uznać należy klauzule, które miały zastosowanie do przedmiotowej umowy tj. :

§ 5 ust. 4 Umowy: „W przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, stosuje się, kurs kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązujący w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego.”

§ 5 ust. 5 Umowy: „W przypadku wypłaty kredytu albo transzy w walucie wymiennej stosuje się, kursy kupna / sprzedaży dla dewiz (aktualna Tabela kursów), obowiązujące w (...) SA w dniu zlecenia płatniczego.”

§ 13 ust. 7 Umowy: „Potrącanie środków z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego w walucie polskiej następuje w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty w walucie wymiennej, w której udzielony jest kredyt, według obowiązującego w (...) SA w dniu wymagalności, kursu sprzedaży dla dewiz (aktualna Tabela kursów).”

§ 17 ust. 1 Umowy w zakresie objętym brzmieniem: „i zostaje przeliczona na walutę polską według kursu sprzedaży dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązującego w (...) SA w dniu, o którym mowa w § 13 ust. 3.”

§ 18 Umowy: „Jeżeli spłata zadłużenia przeterminowanego i odsetek nastąpi w walucie innej niż waluta polska:

1) w formie bezgotówkowej kwota wpłaty zostaje przeliczona na kwotę stanowiącą równowartość w walucie polskiej - według kursu kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów Banku), obowiązującego w (...) SA w dniu wpływu środków,

2) w formie gotówkowej - kwota wpłaty zostaje przeliczona na kwotę stanowiącą równowartość w walucie polskiej - według kursu kupna dla pieniędzy (aktualna Tabela kursów Banku), obowiązującego w (...) SA w dniu wpływu środków”

§ 21 ust. 2 Umowy w zakresie objętym brzmieniem: „przy zastosowaniu kursu kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązującego w (...) SA w dniu wypłaty.”

Kwestionowane przez powodów postanowienia, w ocenie powodów:

1. niewątpliwie zostały jednostronnie ukształtowane przez bank, a następnie

narzucone powodom we wzorcu umowy o kredyt,

2. powodowie nie mieli rzeczywistego wpływu na treść postanowień wzorca

umowy, a autonomia ich woli ograniczała się w istocie jedynie do decyzji czy

przystąpić do danej umowy czy nie,

3. nie regulują głównych świadczeń stron umowy o kredyt, albowiem dotyczą jedynie zasad określania kursów kupna waluty, który wykorzystany był do arbitralnego, zawyżonego określania przez bank wysokości kwoty zobowiązania powodów, a w konsekwencji zapewnienia sobie możliwości osiągnięcia dodatkowego zysku,

4. nie są jednoznaczne, gdyż nie precyzują żadnych obiektywnych, sprawdzalnych kryteriów, przesłanek, warunków ani czynników, które miałyby wpływać na sposób określenia przez bank wysokości kursów kupna waluty, ani nie określają jednoznacznie dnia, z którego kurs zostanie zastosowany,

5. są sprzeczne z dobrymi obyczajami, rażąco godząc w równowagę kontraktową poprzez przyznanie bankowi uprawnienia do jednostronnego, swobodnego kształtowania kursów kupna waluty, czyli wskaźnika wpływającego bezpośrednio na wysokość zobowiązania konsumenta, przy jednoczesnym pozbawieniu powodów możliwości zapoznania się i zweryfikowania słuszności stosowanych kryteriów, czynników tego ukształtowania (wzorzec nie określa żadnych przesłanek, okoliczności, czynników ani żadnych przejrzystych i sprawdzalnych kryteriów, które mogłyby determinować zasady i granice swobody banku w określaniu wysokości kursu, dając bankowi w tym zakresie nieograniczoną swobodę i dowolność),

6. rażąco naruszają interes konsumenta, obciążając powodów w całości ryzykiem kursowym waluty na wolnym rynku, ale również ryzykiem całkowicie dowolnego, arbitralnego kształtowania kursu kupna waluty przez bank, w oderwaniu od warunków rynkowych, zapewniając bankowi dodatkowe, nieuzasadnione i nieekwiwalentne źródło dochodu,

7. nie mogły być przez nikogo (a zwłaszcza powodów, ani Sąd) poza przedsiębiorcą (pозwanym) w żaden sposób zweryfikowane w zakresie zasad, wedle których następuje ustalenie kursów walut, a w konsekwencji wysokości rat kapitałowo - odsetkowych i w tym kontekście nawet ewentualne wytłumaczenie mechanizmu stosowanego w

tym zakresie należy uznać za niewystarczające, gdyż zasadami tam wskazanymi waloryzowane są świadczenia stron umowy, co umożliwiła pozwanemu kształtować w sposób jednostronny sytuację kredytobiorcy zakłócając tym samym równowagę kontraktową stron umowy kredytu.

Zdaniem powodów treść powyższych zapisów umownych wskazuje na to, iż w chwili zawierania umowy kredytowej wysokość zobowiązań była nieznana, a kwota kredytu oraz wysokość poszczególnych rat została uzależniona od mierników wartości w postaci kursu kupna i kursu sprzedaży (...) obowiązującego w banku, który to kurs bank określa w sposób arbitralny. Ponadto powodowie uważają, że denominacja do (...) jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego i rażąco narusza jego interesy jako konsumenta, a ponadto została wprowadzona do umowy z naruszeniem przepisów prawa. Zarzucają ponadto, iż podczas zawarcia umowy z pozwanym, a także w późniejszym okresie, nie podał on całkowitego kosztu kredytu, gdyż nie doliczył ani do kapitału ani do oprocentowania kosztów powstałych z tytułu spreadu walutowego.

W ocenie powodów nie można dokonywać denominacji kwoty kredytu, lecz tylko raty odsetkowej. Zatem wahania kursu (...) mogą wpłynąć tylko na wysokość raty odsetkowej, lecz nie kapitałowej, gdyż zobowiązanie do spłaty udzielonego kredytu nie może rosnąć ani spadać w zależności od kursu waluty denominacji, lecz musi być stałe w wysokości kwoty rzeczywiście wypłaconej. Wprowadzenie takiego mechanizmu prowadziłoby do rozłożenia ryzyka wahań kursowych pomiędzy kredytobiorcami, a bankiem.

Z uwagi na powyższe, w ocenie powodów działanie banku prowadzi do uznania, iż skoro klauzula denominacyjna była nieważna w części dotyczącej kapitału, to powinno to prowadzić do uznania nieważności całej umowy kredytowej, gdyż bez kwestionowanego zapisu strony nie zawarłyby umowy w takim kształcie.

Powodowie podnosili, iż kwestionowane postanowienia umowne są sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszają interes powodów będącego konsumentem, gdyż powodują rażącą dysproporcję praw i obowiązków umownych na niekorzyść konsumenta, jak również są nietransparentne. Jak wynika z kwestionowanych regulacji wzorca umowy, sposób ustalenia wartości kursu waluty (...) podawanych w Tabeli banku nie został w żaden sposób określony, postanowienia te są zatem całkowicie niejednoznaczne i nieprzejrzyste. Wobec tego, iż kwestionowane postanowienia umowne dotyczą głównych świadczeń stron, kluczowych dla ważności całej umowy, prowadzą one do nieważności całej umowy.

(k.1-27)

Pozwany (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. reprezentowany przez pełnomocnika radcę prawnego A. N. nie uznał żądania pozwu i wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu. Pozwany zakwestionował roszczenie tak co do zasady, jak i wysokości.

Pozwany przyznał, że między nim, a powodami zawarta została umowa kredytu mieszkaniowego (...) hipoteczny nr 203- (...) z dnia 24 listopada 2004 roku spłacanego w ratach malejących, udzielonego w walucie wymiennej w kwocie 50.950,00 CHF spłata zadłużenia następowała na skutek potrącenia z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego, a od 2013 roku z rachunku technicznego w walucie kredytu czyli w (...) i zabezpieczeniem kredytu są hipoteki umowne: zwykła w kwocie 50.950,00 CHF i kaucyjna w kwocie 13.250,00 CHF na nieruchomości opisanej w KW nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Bełchatowie.

W ocenie pozwanego nie zachodzą przesłanki do uznania umowy kredytu za bezwzględnie nieważną lub nieistniejącą wobec powodów, z jakiegokolwiek przyczyny podanej w pozwie i na jakiegokolwiek podstawie prawnej, zwłaszcza w związku z rzekomym występowaniem w umowie postanowień niedozwolonych, ponieważ ewentualną sankcją zamieszczenia w umowie klauzul niedozwolonych jest ich bezskuteczność wobec konsumenta, a celem art. 6 ust 1 Dyrektywy 93/13 „nie jest unieważnienie wszystkich umów zawierających nieuczciwe warunki lecz zastąpienie formalnej równowagi, jaką umowa ustanawia między prawami i obowiązkami stron umowy rzeczywistą równowagą,

pozwalającą na przywrócenie równości między nimi", przy czym uściślono, że „dana umowa musi obowiązywać bez zmian innych, niż wynikające ze zniesienia nieuczciwych warunków”.

Pozwany zaprzeczył temu, że kredyt w (...) udzielony powodom na podstawie umowy kredytu jest w rzeczywistości kredytem złotowym, jak również temu, że przesądził o tym pozwany wypłacając kredyt w złotych oraz, że umowa kredytu jest sprzeczna z prawem bankowym, naturą zobowiązania, zasadami współżycia społecznego czy dobrymi obyczajami, zawiera postanowienia niedozwolone i naruszające interesy powodów, jak również temu, że trudno w kredycie udzielonym powodom dopatrzeć się jakichkolwiek korzyści, ponieważ dzięki wyborowi takiego kredytu płacili niższe raty, niż gdyby zaciągnęli zobowiązanie w złotych.

Pozwany zaprzeczył temu, że w umowie kredytu brak jest określenia kwoty kredytu, gdyż umowa kredytu to umowa kredytu walutowego, wobec czego kwota kredytu musi być w niej określona w (...).

Pozwany zaprzeczył temu, jakoby powodowie nie otrzymali rzetelnych informacji, w tym dotyczących ryzyka kursowego, a ich brak doprowadził do znaczącej nierównowagi kontraktowej, ponieważ mimo że w tym czasie nie obowiązywała jeszcze Rekomendacja S, Bank i jego pracownicy byli zobowiązani do przedstawienia rzetelnych informacji na temat wszystkich ryzyk związanych z zaciągnięciem zobowiązań w (...).

Pozwany zaprzeczył temu, jakoby powodowie, nie mieli skutecznych możliwości negocjacyjnych, a tym samym warunki umowy kredytu nie były z nimi ustalane indywidualnie, w szczególności odnośnie kwoty kredytu, zasad wypłaty i spłaty kredytu. To kredytobiorcy, a nie bank, wskazali wysokość kredytu, cel kredytowania, na kanwie czego precyzyjnie określono indywidualne warunki uruchomienia transz kredytu. To kredytobiorcy, a nie bank, wskazali rachunek do spłaty rat kredytu. Mógł być to zarówno (...) w PLN, jak i rachunek walutowy lub techniczny w (...), więc umowa kredytu gwarantowała kredytobiorcom spłatę rat kredytu w jego walucie, czyli (...) z czego powodowie nie skorzystali, a w efekcie rzekomo abuzywne Tabele kursów walutowych Banku mogły nie być w ogóle stosowane przy spłacie rat kredytu przez kredytobiorców. Kredytobiorcy spłacali kredyt w PLN bo taki rodzaj spłaty był dla nich wygodniejszy. Pozwany zaprzeczył, że wzorce umów, stosowane przez (...) S.A. nie rozkładały równomiernie ryzyka walutowego, a klauzula denominacyjna stanowiła w rzeczywistości klauzulę waloryzacyjną, mającą na celu obciążenie ryzykiem walutowym kredytobiorców, ponieważ umowa kredytu jest nośnikiem konstrukcji prawnej, która w równym stopniu obciążała zarówno bank jak i kredytobiorców, którzy mogli wygaszać zobowiązanie poprzez spłatę raty kredytu bezpośrednio w (...), więc (...) nie był tylko odnośnikiem do określenia raty kredytu.

Pozwany zaprzeczył temu, że kredyt udzielony powodom jest produktem inwestycyjnym, do którego mają zastosowanie przepisy Dyrektywy (...).

Pozwany zaprzeczył temu, że kursy walut z Tabeli kursów banku były ustalane w sposób dowolny, bez żadnych ograniczeń rynkowych.

Pozwany zaprzeczył temu, że powodowie spełnili na rzecz banku jakiegokolwiek świadczenie, z uwagi na fakt, że raty kredytu były potrącane z rachunku powodów, a istotą potrącenia jest umarzanie zobowiązań bez spełniania świadczeń, a ponadto powodowie dokonując spłat rat kredytu, nie zastrzegali, że świadczą na rzecz banku z zastrzeżeniem zwrotu.

Pozwany zaprzeczył temu, że kwestionowane przez powodów postanowienia są tożsame z postanowieniami przedstawionymi w pozwie, wpisanymi do rejestru klauzul niedozwolonych a ponadto, że do ich uznania za niedozwolone wystarczy ich podobieństwo, bo przecież już w Uchwale 7 sędziów z 20 listopada 2015 r. sygn. akt : III CZP 17/15, SN rozwiął wszelkie wątpliwości stwierdzając, że jeżeli (...) uznał postanowienie stosowane przez konkretnego przedsiębiorcę za niedozwolone postanowienie umowne, to skutki wyroku dotyczą tylko tego przedsiębiorcy, nie zaś innych przedsiębiorców, stosujących nawet klauzule podobne.

Pozwany zaprzeczył temu, że w razie przyjęcia przez Sąd abuzywności klauzul przeliczeniowych, umowa nie nadaje się do wykonania, ponieważ kredyt po wyeliminowaniu rzekomo abuzywnych klauzul umownych nie będzie mógł być

jedynie spłacany w złotych po kursie z tabeli, nie wpływa to jednak w żaden sposób na możliwość spłaty kredytu w walucie, w której kwota zobowiązania jest wyrażona.

Pozwany zaprzeczył temu, że dotychczasowe orzecznictwo jednoznacznie wskazuje na brak możliwości uzupełniania przez sąd luk w umowie, gdyż najnowsze orzecznictwo (...) dopuszcza możliwość ustalenia przez sąd krajowy nowego sposobu obliczania stopy procentowej lub wezwania stron do podjęcia negocjacji w celu ustalenia nowego sposobu obliczania tej stopy, bez ograniczania zakresu tych negocjacji (C-269/19)

Pozwany zaprzeczył temu, że do kredytu rzekomo udzielonego w złotych można stosować stawkę LIBOR.

Ponadto pozwany kwestionuje wyliczenia dokonane przez powodów w zakresie rzekomej nadpłaty kredytu, przede wszystkim z uwagi na oparcie tych wyliczeń na niewłaściwych założeniach i błędnej metodologii, albowiem nawet w przypadku uznania postanowień umownych odsyłających do Tabeli Kursów pozwanego za postanowienia niedozwolone, udzielony powodom kredyt nie traciłby walutowego charakteru.

Pozwany podniósł, iż brak jest podstaw do stwierdzenia nieważności łączącej strony umowy kredytu hipotecznego.

W ocenie pozwanego nie można przyjąć, iż kwota kredytu, którą bank zobowiązał się oddać do dyspozycji kredytobiorcy nie została w umowie określona w kwocie nominalnej. Przedmiotowy kredyt ma bowiem charakter kredytu denominowanego w walucie obcej, gdzie kwota kredytu została wyrażona w (...) ab initio. W takiej konstrukcji waluta obca nie jest miernikiem waloryzacji, lecz wyraża wartość zobowiązania pieniężnego. Finalne wypłacenie kredytobiorcom złotych po ich przewalutowaniu z (...) stanowi w ocenie pozwanego wyłącznie dopuszczalną rozbieżność między walutą zobowiązania i walutą wykonania świadczenia, co w żadnej mierze nie pozostaje w sprzeczności z naturą zobowiązania.

Zdaniem pozwanego, powodowie byli świadomi ryzyka kursowego istniejącego zarówno na etapie wypłaty, jak i spłaty kredytu oraz jego wpływu na zaciągnięte zobowiązanie. W ocenie pozwanego, nawet gdyby przyjąć, iż kwestionowane postanowienia umowne są niedozwolone, to ich wyeliminowanie z umowy nie rodzi nieważności całego zobowiązania, gdyż istnieje możliwość dalszego wykonywania umowy bezpośrednio w walucie (...). Warunki umowy, a tym kwestionowane przez powoda postanowienia, w ocenie pozwanego, zostały z nimi indywidualnie uzgodnione. W dacie zawarcia umowy miał on bezsprzecznie świadomość możliwości wyboru zarówno rodzaju kredytu (złotówkowy, walutowy – i to w różnych walutach), poszczególnych parametrów kredytu oraz możliwości dokonania ich zamiany. Powód mógł też decydować w jaki sposób – z rachunku walutowego, technicznego walutowego czy też z rachunku złotowego – chce spłacać zobowiązania wynikające z umowy.

Dokonując wyboru waluty kredytu (...) powód miał w pełni świadomość ryzyka kursowego, w tym faktu, iż w przypadku wzrostu kursu waluty podwyższeniu ulega zarówno rata spłaty, jak i kwota zadłużenia wyrażona w walucie polskiej

W ocenie pozwanego stosowanie sankcji nieważności umowy o kredyt denominowany ze względu na zapisy umowne dopuszczające możliwość przeliczeń świadczeń banku i kredytobiorców po kursie określonym w tabeli banku, narusza zasadę proporcjonalności oraz zasadę pewności prawa. Roszczenia powodów zdaniem pozwanego nie zasługują na ochronę sądową, gdyż kredytobiorca indywidualnie uzgodnił z bankiem treść umowy kredytu, w szczególności zasady wypłaty i spłaty kredytu.

W ocenie pełnomocnika pozwanego umowa kredytu w/w nie jest sprzeczna z jakimikolwiek przepisami prawa polskiego ani wspólnotowego, czy też zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami, a w efekcie nie jest nieważna ani bezskuteczna.

Zgodnie z art. 385² k.c. „oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę ich treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.” (Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20

czerwca 2018 r., sygn. akt III CZP 29/17, str. 8 akapit 1). Powodowie przedstawiają okoliczności zawarcia spornej umowy i jej wykonania (co w przypadku umowy kredytu ma istotne znaczenie, rzadko bowiem wszystkie czynności: od dnia złożenia wniosku do jego całkowitej wypłaty nastąpiły w jednym czasie) w ograniczonym zakresie, przedstawienie stanu faktycznego przez pozwanego jest więc tym bardziej konieczne, ale fakt przejawiania przez pozwanego inicjatywy dowodowej nie zmienia rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 k.c.).

Poza sporem jest, że M. M. i J. M. zawarli z Bankiem umowę kredytu mieszkaniowego (...) hipoteczny nr 203- (...) z dnia 24 listopada 2004 roku spłacanego w ratach malejących, udzielonego w walucie wymiennej frank szwajcarski (...).

W 2004 r. w ofercie (...) S.A. znajdowały się zarówno kredyty w PLN, jak i w innych walutach wymienialnych (USD, (...), EUR,). Wybór waluty kredytu należał do wyłącznej decyzji kredytobiorcy. Wyboru waluty kredytobiorca dokonywał na piśmie we wniosku kredytowym. Wniosek kredytowy mógł być złożony dopiero po przejściu przez kredytobiorcę sformalizowanego postępowania wstępnego.

Zawarcie Umowy Kredytu zostało poprzedzone rozmowami z doradcą kredytowym - pracownikiem Banku i złożeniem przez powodów w dniu 18 listopada 2004 r. wniosku kredytowego. Powodowie wnioskowali o udzielenie im kredytu na dokończenie budowy domu jednorodzinnego w walucie (...).

W 2004 r. w Banku obowiązywała wewnętrzna procedura produktowa „Kredyt mieszkaniowy Własny K. hipoteczny”, ustalona Pismem Okólnym Dyrektora Zarządzającego kierującego Pionem Finansowania (...) z dnia 9 lutego 2004 r. nr (...), która określała reguły postępowania pracowników Banku w kontaktach z Klientami w sprawach kredytów hipotecznych .

Pozwany dawał klientom możliwość zaciągnięcia kredytu w wielu walutach, również w PLN. Pracownicy Banku w pierwszej kolejności rekomendowali zaciągnięcie kredytu Złotowego. Jednocześnie, mimo że przepisy obowiązujące w dacie zawierania Umów z powodami nie nakładały na banki obowiązku świadczenia klientom usług doradczych. Powodowie przed zawarciem Umowy pozyskali wszelkie niezbędne informacje, aby podjąć świadomą decyzję o zaciągnięciu zobowiązania. W szczególności, pracownik pozwanego wyjaśnił Kredytobiorcom, że kurs kupna Banku, po którym miało nastąpić przeliczenie (...) na PLN różni się od kursu średniego NBP zaś kursy kupna i sprzedaży walut z Tabeli kursów banku nie są tożsame. Powodom okazano aktualną Tabelę kursów pozwanego w zestawieniu z kursem średnim NBP, a także z informacją o możliwości negocjowania kursów. Taki sposób prezentacji oferty wynikał z obowiązujących u pozwanego standardów obsługi klientów.

Powodowie potwierdzili otrzymanie wskazanych informacji składając następujące oświadczenie :„ poniosę/poniesiemy ryzyko zmiany kursów walutowych ”,

Po pobraniu formularza wniosku kredytowego, a jeszcze przed jego złożeniem w Banku, każdy potencjalny kredytobiorca, miał możliwość zwrócenia się do pracowników Banku i to dowolną ilość razy o udzielenie dodatkowych informacji co do oferowanych produktów, celem rozwiania wszelkich wątpliwości, co do przedstawionej oferty finansowania.

Każda osoba ubiegająca się o kredyt hipoteczny musiała podjąć indywidualną decyzję, który rodzaj kredytu hipotecznego wybiera tj. Złotowy czy walutowy.

Powodowie zwrócili się do Banku o udzielenie kredytu na następujących warunkach :

- kwota kredytu przeznaczona na finansowanie inwestycji: 140.000 PLN
- wnioskowana waluta kredytu: (...) (frank szwajcarski)
- **cel kredytowania:** dokończenie budowy domu jednorodzinnego

- okres kredytowania: 20 lat
- **raty:** malejące
- stopa procentowa: zmienna
- okres karencji: 05.2006 r.

Z treści wniosku kredytowego, jednoznacznie wynika, iż Kredytobiorcy zawniioskowali do Banku o udzielenie kredytu w (...), a nie w PLN. Z wniosku kredytowego wynika także, że celem kredytu było finansowanie inwestycji rozliczanej nie w (...) ale w PLN. Zatem to wnioskodawcy (a nie Bank) chcieli zaciągnąć kredyt w (...), który zostanie przeliczony na PLN i pozwoli im na sfinansowanie inwestycji w złotych.

Wnioskowaną kwotę kredytu przeliczono po kursie kupna z dnia przyjęcia wniosku : 2,748 na walutę kredytu (...), co dało kwotę 50.950,00 CHF. Kwota raz ustalona nie ulegała zmianom, mimo wahaniom kursów.

Bank poddał wniosek kredytowy analizie i po zbadaniu zdolności kredytowej uznał, że Wnioskodawcy posiadają zdolność do zaciągnięcia wnioskowanego kredytu. Dyrektor Oddziału podjął decyzję kredytową, a Wnioskodawcom przedstawiono warunki kredytu , które zostały przez nich zaakceptowane. Umowa kredytu została zarejestrowana w systemie i otwarto subkonto prowadzone w walucie kredytu czyli (...).

W §2 ust.1 Umowy kredytu Bank zobowiązał się postawić kredyt w uzgodnionej kwocie 50.950,00 CHF, (a więc w walucie obcej) do dyspozycji w terminie 3 dni roboczych po złożeniu przez Kredytobiorców dyspozycji wypłaty kredytu i spełnieniu przez nich warunków wypłaty kredytu określonych w § 4 Umowy.

Na podstawie § 3 Umowy postawiony do dyspozycji kredyt mógł zostać wykorzystany wyłącznie zgodnie z celem określonym w umowie, a więc na finansowanie kosztów dokończenia budowy domu położonego w B. , a więc w Polsce . Zatem uzgodniony cel kredytowania determinował konieczność przeliczenia oddanej do dyspozycji kwoty (...) na PLN, ponieważ zgodnie z § 5 ust. 3 kredyt mógł być wypłacony na finansowanie zobowiązań w kraju wyłącznie w walucie polskiej. W § 5 ust. 4 ustalono, że w przypadku wypłaty kredytu w walucie polskiej do przeliczenia kwoty kredytu w (...) na PLN zastosowany zostanie kurs kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązujący w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego.

Całkowita wypłata kredytu mogła nastąpić w terminie 36 miesięcy , w formie przelewu na wskazany rachunek, zgodnie z pisemną dyspozycją (§ 5 ust. 1 Umowy), przy czym to Kredytobiorcy mieli zdecydować o terminie wypłaty kredytu.

Zgodnie z § 6-7 Umowy kredyt został oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, według stawki referencyjnej LIBOR powiększonej o marżę w wysokości 1,2 p.p., a oprocentowanie na dzień sporządzenia umowy wynosiło 1,8083 % w stosunku rocznym (§ 6 ust. 2 Umowy).

Były to warunki wyjątkowo korzystne, nawet jak na kredyty tego typu. Świadczy to indywidualnych uzgodnieniach między stronami umowy .

Kwota kredytu została wypłacona Kredytobiorcom w trzech transzach, przy czym wszystkie były wypłacone w dniu złożenia dyspozycji lub w dniu wyraźnie wskazanym przez Kredytobiorców, po kursie kupna dla dewiz z dnia realizacji zlecenia płatniczego. Zależność pomiędzy kwotą udzielanego kredytu, a kursem wymiany miała charakter jednorazowy, odnoszący się do konkretnego dnia. Nie było zatem problemu ryzyka istotnej zmiany kursu waluty, czy niekorzystnych dla konsumenta działań banku, tudzież niejasnych zasad ustalania kursu kupna. Powodowie składając wniosek kredytowy akceptowali obowiązujący wówczas u pozwanego kurs kupna (...). Powodowie nigdy nie podnosili zarzutu nieprawidłowego ustalenia kwoty wypłaty , mimo że kurs spadał i kwota wypłaty była mniejsza od zakładanej we wniosku .

Wypląty transz			
data	kwota w (...)	kwota w PLN	kurs
26.11.2004	29 270,00	79 719,77	2, (...)
07.09.2005	16 147,26	40 000,00	2, (...)
29.11.2005	5 532,74	13 674,17	2, (...)

SUMA 50 950,00 133 393,94

W § 13 ust. 1 Umowy ustalono, że spłata zadłużenia z tytułu kredytu i odsetek nastąpi w drodze potrącenia przez (...) S.A. wierzytelności Banku z wierzytelnościami Kredytobiorców z tytułu środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowym, przy czym wzorzec umowy oprócz (...), dopuszczał także potrącenie z rachunku walutowego lub rachunku technicznego .

Tym samym Bank zapewniał Kredytobiorcom dowolność w zakresie sposobu spłaty kredytu, a w ramach tego możliwość spłaty kredytu bezpośrednio w walucie (...) od pierwszej raty kredytowania, a w przypadku spłat w PLN możliwość wyboru kursu spłaty poprzez możliwość wpłacania PLN na rachunek techniczny (wpłato w PLN na rachunek techniczny księgowano była po kursie z dnia wpłaty a nie z dnia wymagalności raty).

Kredytobiorcy chcieli spłacać kredyt przy użyciu rachunku (...) w PLN. Dlatego w § 13 ust.1 Umowy jako rachunek do spłaty kredytu wskazali (...) numer (...). Dodatkowo powodowie złożyli dyspozycję automatycznych potrąceń rat kredytu z tego rachunku.

Strony ustaliły, że zabezpieczenie kredytu stanowić będzie hipoteka zwykła i hipoteka kaucyjna ustanowiona na nieruchomości stanowiącej własność Kredytobiorców w kwocie 50.950,00 CHF (zwykła) i 13.250,00 CHF (kaucyjna).

Zgodnie z postanowieniami zawartej Umowy kredytu Bank cyklicznie dostarczał Kredytobiorcom harmonogram spłat kredytu, w którym saldo zadłużenia i raty kredytu były wyrażone w (...). Kredytobiorcy stosowali się do tych harmonogramów i regulowali raty kredytu zgodnie z nimi, początkowo poprzez (...), a od 2013 r. bezpośrednio w walucie kredytu.

(k.74-112)

W dniu 21 września 2021 roku powodowie **M. M. i J. M.** reprezentowani przez adwokata M. C. dokonali modyfikacji powództwa i wnosili o :

W ramach żądania głównego (punkt I petitum pozwu) :

- zasądzenie od pozwanej na rzecz **M. M. oraz J. M.** solidarnie (lub łącznie) kwoty **20.289,01 CHF** (dwadzieścia tysięcy dwieście osiemdziesiąt dziewięć (...) 01/100) tytułem zwrotu świadczenia nienależnego, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 22.12.2020 r., do dnia zapłaty; Data wymagalności roszczenia: 21.12.2020 r.;

- zasądzenie od pozwanej na rzecz **M. M. oraz J. M.** solidarnie (lub łącznie) kwoty **81.859,29 PLN** (osiemdziesiąt jeden tysięcy osiemset pięćdziesiąt dziewięć PLN 29/100) tytułem zwrotu świadczenia nienależnego, wraz z

ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 22.12.2020 r., do dnia zapłaty; Data wymagalności roszczenia: 21.12.2020 r.;

- ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c., że umowa kredytu nr 203- (...) z dnia 24.11.2004 r. zawarta pomiędzy powodami, a pozwaną jest nieważna:

II. W ramach żądania ewentualnego (punkt II) i tylko na wypadek oddalenia żądania z punktu powyżej, wnosili o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c., że poniżej wymienione postanowienia umowy kredytu nr 203- (...) z dnia 24.11.2004 r. zawartej pomiędzy powodami, a pozwaną, w zakresie odnoszącym się do denominacji kredytu, są bezskuteczne wobec powodów tj. nie wiążą powodów:

§ 5 ust. 4 Umowy: „W przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, stosuje się, kurs kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązujący w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego.”

§ 5 ust. 5 Umowy: „W przypadku wypłaty kredytu albo transzy w walucie wymiennej stosuje się, kursy kupna / sprzedaży dla dewiz (aktualna Tabela kursów), obowiązujące w (...) SA w dniu zlecenia płatniczego.”

§ 13 ust. 7 Umowy: „Potrącanie środków z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego w walucie polskiej następuje w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty w walucie wymiennej, w której udzielony jest kredyt, według obowiązującego w (...) SA w dniu wymagalności, kursu sprzedaży dla dewiz (aktualna Tabela kursów).”

§ 17 ust. 1 Umowy w zakresie objętym brzmieniem: „i zostaje przeliczona na walutę polską według kursu sprzedaży dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązującego w (...) SA w dniu, o którym mowa w § 13 ust. 3.”

§ 18 Umowy: „Jeżeli spłata zadłużenia przeterminowanego i odsetek nastąpi w walucie innej niż waluta polska:

1) w formie bezgotówkowej kwota wpłaty zostaje przeliczona na kwotę stanowiącą równowartość w walucie polskiej - według kursu kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów Banku), obowiązującego w (...) SA w dniu wpływu środków,

2) w formie gotówkowej - kwota wpłaty zostaje przeliczona na kwotę stanowiącą równowartość w walucie polskiej - według kursu kupna dla pieniędzy (aktualna Tabela kursów Banku), obowiązującego w (...) SA w dniu wpływu środków”

§ 21 ust. 2 Umowy w zakresie objętym brzmieniem: „przy zastosowaniu kursu kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązującego w (...) SA w dniu wypłaty.”

Dalsze żądania, występujące zarówno po żądaniu głównym jak i po żądaniu ewentualnym każdorazowo wnosili o zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów solidarnie (lub łącznie) kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia w niniejszej sprawie do dnia zapłaty.

(k.154-174)

Ostatecznie na rozprawie w dniu 13 października 2021 roku pełnomocnicy stron poparli swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie.

(k.186)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie wzorca „Umowy kredytu” powodowie, działający jako konsumenci w rozumieniu art. 22¹ k.c., zawarli z pozwanym - (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. umowę kredytu mieszkaniowego (...) hipoteczny nr 203- (...) z dnia 24 listopada 2004 roku spłacanego w ratach malejących, udzielonego w walucie wymiennej w kwocie 50.950,00 CHF spłata zadłużenia następowała na skutek potrącenia z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego, a od 2013

roku z rachunku technicznego w walucie kredytu czyli w (...) i zabezpieczeniem kredytu są hipoteki umowne: zwykła w kwocie 50.950,00 CHF i kaucyjna w kwocie 13.250,00 CHF na nieruchomości opisanej w KW NR (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Belchatowie.

W §2 ust.1 Umowy kredytu Bank zobowiązał się postawić kredyt w uzgodnionej kwocie 50.950,00 CHF, (a więc w walucie obcej) do dyspozycji w terminie 3 dni roboczych po złożeniu przez Kredytobiorców dyspozycji wypłaty kredytu i spełnieniu przez nich warunków wypłaty kredytu określonych w § 4 Umowy.

Na podstawie § 3 Umowy postawiony do dyspozycji kredyt mógł zostać wykorzystany wyłącznie zgodnie z celem określonym w umowie, a więc na finansowanie kosztów dokończenia budowy domu położonego w B., a więc w Polsce. Zatem uzgodniony cel kredytowania determinował konieczność przeliczenia oddanej do dyspozycji kwoty (...) na PLN, ponieważ zgodnie z § 5 ust. 3 kredyt mógł być wypłacony na finansowanie zobowiązań w kraju wyłącznie w walucie polskiej. W § 5 ust. 4 ustalono, że w przypadku wypłaty kredytu w walucie polskiej do przeliczenia kwoty kredytu w (...) na PLN zastosowany zostanie kurs kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązujący w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego.

Całkowita wypłata kredytu mogła nastąpić w terminie 36 miesięcy, w formie przelewu na wskazany rachunek, zgodnie z pisemną dyspozycją (§ 5 ust. 1 Umowy), przy czym to Kredytobiorcy mieli zdecydować o terminie wypłaty kredytu.

Zgodnie z § 6-7 Umowy kredyt został oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, według stawki referencyjnej LIBOR powiększonej o marżę w wysokości 1,2 p. p., a oprocentowanie na dzień sporządzenia umowy wynosiło 1,8083 % w stosunku rocznym (§ 6 ust. 2 Umowy).

(dowód: umowa kredytu WŁASNY KĄT hipoteczny nr 203- (...) z dnia 24 listopada 2004 roku k.34-37 v.,)

W umowie zawarto następujące zapisy:

§ 5 ust. 4 Umowy: „W przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, stosuje się, kurs kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązujący w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego.”

§ 5 ust. 5 Umowy: „W przypadku wypłaty kredytu albo transzy w walucie wymiennej stosują się, kursy kupna / sprzedaży dla dewiz (aktualna Tabela kursów), obowiązujące w (...) SA w dniu zlecenia płatniczego.”

§ 13 ust. 7 Umowy: „Potrącanie środków z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego w walucie polskiej następuje w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty w walucie wymiennej, w której udzielony jest kredyt, według obowiązującego w (...) SA w dniu wymagalności, kursu sprzedaży dla dewiz (aktualna Tabela kursów).”

§ 17 ust. 1 Umowy w zakresie objętym brzmieniem: „i zostaje przeliczona na walutę polską według kursu sprzedaży dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązującego w (...) SA w dniu, o którym mowa w § 13 ust. 3.”

§ 18 Umowy: „Jeżeli spłata zadłużenia przeterminowanego i odsetek nastąpi w walucie innej niż waluta polska:

- 1) w formie bezgotówkowej kwota wpłaty zostaje przeliczona na kwotę stanowiącą równowartość w walucie polskiej - według kursu kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów Banku), obowiązującego w (...) SA w dniu wpływu środków,
- 2) w formie gotówkowej - kwota wpłaty zostaje przeliczona na kwotę stanowiącą równowartość w walucie polskiej - według kursu kupna dla pieniędzy (aktualna Tabela kursów Banku), obowiązującego w (...) SA w dniu wpływu środków”

§ 21 ust. 2 Umowy W przypadku nadpłaty, wypłata kwoty nadpłaconej zostanie dokonana w formie przelewu na wskazany rachunek w walucie polskiej przy zastosowaniu kursu kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązującego w (...) SA w dniu wypłaty.”

(dowód: umowa kredytu WŁASNY KĄT hipoteczny nr 203- (...) z dnia 24 listopada 2004 roku k.34-37 v.,)

W dniu 30 października 2020 roku powodowie złożyli reklamację dotyczącą zawartej umowy kredytowej w związku z zawartymi w umowie klauzulami abuzywnymi wezwali pozwanego do usunięcia klauzul abuzywnych z treści umowy wskazania w związku z tym salda rachunku kredytowego zaś w przypadku nieuwzględnienia żądania reklamacyjnego stwierdzenie nieważności umowy i zwrot rat kapitałowo -odsetkowych nadpłaconych.

(dowód: reklamacja z dnia 20 października 2020 roku k.50-54 v.,)

Pismem z dnia 21 grudnia 2020 roku bank odmówił uwzględnienia roszczeń powodów w ramach reklamacji .

(dowód: pismo banku z dnia 21 grudnia 2020 roku k.55-56)

Powodowie byli zainteresowani kredytem złotówkowym z przeznaczeniem na prace wykończeniowe budynku w stanie surowym zamkniętym. Powodowie wnioskowali o kwotę 140.000 złotych, otrzymali zaś kwotę 133.393,94 złotych.

Nie mieli świadomości, że wzrost kursu (...) spowoduje nie tylko wzrost raty odsetkowej, ale także kapitałowej, nie posiadali wiedzy na temat ryzyka związanego z zaciągnięciem kredytu.

Przedstawiciele banku zapewniali, że frank szwajcarski jest stabilną walutą, że wahania kursu mogą być minimalne.

(dowód: nagranie audio-video z dnia 13 października 2021 roku zeznania powódki M. M. 00:46:46-00:55:10 k. 184 v., 185, zeznania powoda J. M. 00:59:34-01:11:21 k. 185, 185 v.,)

Przy zawieraniu umów kredytowych pracownicy pozwanego banku posługiwali się przygotowywanymi przez centralę standardowymi formularzami. (...) szczegółowych na temat kredytów udzielali doradcy klienta.

Klient otrzymywał w pierwszej kolejności informację o kredycie złotówkowym, a następnie o kredycie w innej walucie. W czasie, gdy zawierana była przedmiotowa umowa kredytowa, była ogromna różnica między kredytem w PLN a w (...), zarówno w zakresie wysokości raty, czy poziomu odsetek. Znacznie korzystniejszy, w tym także w zakresie ustalania zdolności kredytowej, był kredyt w (...). Mało który klient brał pod uwagę możliwość drastycznego wzrostu kursu waluty, klienci nie interesowali się ryzykiem walutowym.

Kredytobiorca nie miał możliwości negocjowania kursu franka szwajcarskiego.

Przed podpisaniem umowy klient miał możliwość zapoznania się z projektem umowy.

(dowód: nagranie audio-video z dnia 13 października 2021 roku zeznania świadka E. D. 00:04:49-00:26:46 k. 182 v., 183, 183 v., zeznania świadka I. K. 00:26:46- 00:46:15 k. 183 v., 184, 184)

W okresie od zawarcia umowy do dnia 28 grudnia 2020r. powodowie z tytułu wykonania przedmiotowej umowy wpłacili na rzecz pozwanego kwotę 20.289,01 CHF i 81.859,29 PLN.

(dowód: zaświadczenie pozwanego z dnia 28 grudnia 2020r., k. 44-49)

Dokonując powyższych ustaleń faktycznych Sąd oparł się przede wszystkim na przedłożonych przez stronę powodową dokumentach, tj. umowy kredytowej oraz zeznaniach powodów, którym Sąd uznał za w pełni wiarygodne.

Świadkowie: I. K. i E. D. zaprezentowali teoretyczną wiedzę odnośnie tego, jak powinna wyglądać procedura zawierania kredytów denominowanych, nie brali udziału przy zawieraniu umowy kredytowej przez powodów, przynajmniej nie przypominają sobie czy uczestniczyli przy zawieraniu umowy przez powodów, przedstawili jakie obowiązki leżały po stronie osoby reprezentującej bank w spotkaniach z klientami w zakresie kredytów indeksowanych, nie znają przebiegu rozmów z powodami w sprawie kredytu. Przedstawili jedynie teoretyczną wiedzę

odnośnie tego, jak powinna wyglądać procedura zawierania kredytów denominowanych. Dlatego ich zeznania nie miały wpływu na ostateczne rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

Sąd uznał za zbędne przeprowadzanie dowodu z opinii biegłego z zakresu finansów i bankowości gdyż jego przeprowadzenie doprowadziłoby tylko i wyłącznie do przedłużenia postępowania w sprawie zaś wszystkie zagadnienia sporne będące przedmiotem postępowania zostały wyjaśnione w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy zaoferowany przez obie strony postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Bezspornym jest, iż powodowie, działający jako konsumenci w rozumieniu art. 22¹ k.c., zawarli z pozwanym - (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. umowę kredytu mieszkaniowego (...) hipoteczny nr 203- (...) z dnia 24 listopada 2004 roku spłacanego w ratach malejących, udzielonego w walucie wymiennej w kwocie 50.950,00 CHF spłata zadłużenia następowała na skutek potrącenia z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego, a od 2013 roku z rachunku technicznego w walucie kredytu czyli w (...) i zabezpieczeniem kredytu są hipoteki umowne: zwykła w kwocie 50.950,00 CHF i kaucyjna w kwocie 13.250,00 CHF na nieruchomości opisanej w KW NR (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Bełchatowie.

W §2 ust. 1 Umowy kredytu Bank zobowiązał się postawić kredyt w uzgodnionej kwocie 50.950,00 CHF, (a więc w walucie obcej) do dyspozycji w terminie 3 dni roboczych po złożeniu przez Kredytobiorców dyspozycji wypłaty kredytu i spełnieniu przez nich warunków wypłaty kredytu określonych w § 4 Umowy.

Na podstawie § 3 Umowy postawiony do dyspozycji kredyt mógł zostać wykorzystany wyłącznie zgodnie z celem określonym w umowie, a więc na finansowanie kosztów dokończenia budowy domu położonego w B., a więc w Polsce. Zatem uzgodniony cel kredytowania determinował konieczność przeliczenia oddanej do dyspozycji kwoty (...) na PLN, ponieważ zgodnie z § 5 ust. 3 kredyt mógł być wypłacony na finansowanie zobowiązań w kraju wyłącznie w walucie polskiej. W § 5 ust. 4 ustalono, że w przypadku wypłaty kredytu w walucie polskiej do przeliczenia kwoty kredytu w (...) na PLN zastosowany zostanie kurs kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązujący w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego.

Całkowita wypłata kredytu mogła nastąpić w terminie 36 miesięcy, w formie przelewu na wskazany rachunek, zgodnie z pisemną dyspozycją (§ 5 ust. 1 Umowy), przy czym to Kredytobiorcy mieli zadecydować o terminie wypłaty kredytu.

Zgodnie z § 6-7 Umowy kredyt został oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, według stawki referencyjnej LIBOR powiększonej o marżę w wysokości 1,2 p. p., a oprocentowanie na dzień sporządzenia umowy wynosiło 1,8083 % w stosunku rocznym (§ 6 ust. 2 Umowy).

Bank przy zawieraniu umowy posługiwał się przygotowanymi przez siebie wzorcami, które zawierały opcjonalne postanowienia w zakresie marży, oprocentowania, prowizji, zabezpieczeń. Również załączniki do Umów stanowiące ich integralną część stanowiły wzorzec umowy i nie podlegały negocjacji. Powodowie nie negocjowali żadnych postanowień w zakresie obu Umów - było to niemożliwe. Podobnie jak zapisy w umowie, tak i załączniki do niej, które powodowie otrzymali w momencie podpisywania umowy nie były w żaden sposób z nimi uzgodnione czy objaśniane wcześniej.

Sąd podziela podniesiony przez powoda zarzut sprzeczności kredytu denominowanego z właściwością (naturą) stosunku prawnego i zasadami współżycia społecznego.

W przedmiotowej umowie połączono stosunek prawny wynikający z art. 69 Prawa bankowego - regulacja umowy kredytu z klauzulą denominacyjną określoną w art. 358¹ § 2 k.c. Sprzeczne z właściwością - naturą stosunku zobowiązaniowego są zasady ustalania zobowiązania kredytobiorcy oraz zasady ustalania jego świadczenia.

Zasadnie wskazują powodowie, iż wprowadzenie denominacji do umowy kredytowej doprowadziło do umieszczenia w umowie elementów niedoregulowanych, nieweryfikowanych, co musi prowadzić do uznania tak skonstruowanej umowy za nieważną. W przedmiotowej umowie kredytowej, co podkreśla zasadnie strona powodowa, kwota kredytu dla pozwanego stanowi inną wartość i jest określona inną walutą niż kwota kredytu dla konsumenta. Kwota kredytu dla pozwanego jest określona nominalnie w (...) i znana w momencie podpisywania umowy. Kwota kredytu - zobowiązanie konsumenta została jedynie pośrednio uregulowana w umowie (poprzez odwołanie do kursu kupna (...) z tabeli kursowej banku), jest określona w (...), nie jest znana w momencie podpisania umowy oraz nie wyznacza realnego maksymalnego pułapu wysokości zobowiązania kredytobiorcy w zakresie kwoty kapitału. Ostateczna wartość majątkowa zobowiązania kredytobiorcy jest określona dopiero w chwili spłaty kredytu. W rzeczywistości zatem konsument nie zna wysokości swojego zobowiązania nie tylko w momencie podpisania umowy, ale także w momencie wypłaty transz kredytu i określenia kwoty zadłużenia w (...). Podanie kwoty zadłużenia w (...) nie oznacza bowiem, że konsument wiedział do czego jest zobowiązany. Mógł bowiem wykonywać to zobowiązanie jedynie przez zapłatę w PLN, która jest zmienna w czasie w zależności od kursu (...), ale też zależna od wyznaczonego przez bank kursu w Tabeli kursowej.

Wobec powyższego zasadne jest twierdzenie powodów, iż przedmiotowa umowa nie określa zobowiązania kredytobiorcy, rzeczywistej kwoty kredytu, waluty kredytu i zasad spłaty kredytu. Powoduje to, iż umowa o kredyt denominowany do (...) prowadzi do obejścia przepisów prawa bankowego, w szczególności art. 69 Prawa bankowego. Sankcją za zawarcie umowy nieokreślającej wymaganego przez ustawodawcę minimum jest nieważność umowy.

Kolejnym argumentem uzasadniającym uznanie przedmiotowej umowy za nieważną jest zamieszczenie w jej treści postanowień zawierających niedozwolone klauzule umowne.

W umowie zawarto następujące zapisy:

§ 5 ust. 4 Umowy: „W przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, stosuje się, kurs kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązujący w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego.”

§ 5 ust. 5 Umowy: „W przypadku wypłaty kredytu albo transzy w walucie wymiennej stosuje się, kursy kupna / sprzedaży dla dewiz (aktualna Tabela kursów), obowiązujące w (...) SA w dniu zlecenia płatniczego.”

§ 13 ust. 7 Umowy: „Potrącanie środków z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego w walucie polskiej następuje w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty w walucie wymiennej, w której udzielony jest kredyt, według obowiązującego w (...) SA w dniu wymagalności, kursu sprzedaży dla dewiz (aktualna Tabela kursów).”

§ 17 ust. 1 Umowy w zakresie objętym brzmieniem: „i zostaje przeliczona na walutę polską według kursu sprzedaży dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązującego w (...) SA w dniu, o którym mowa w § 13 ust. 3.”

§ 18 Umowy: „Jeżeli spłata zadłużenia przeterminowanego i odsetek nastąpi w walucie innej niż waluta polska:

- 1) w formie bezgotówkowej kwota wpłaty zostaje przeliczona na kwotę stanowiącą równowartość w walucie polskiej - według kursu kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów Banku), obowiązującego w (...) SA w dniu wpływu środków,
- 2) w formie gotówkowej - kwota wpłaty zostaje przeliczona na kwotę stanowiącą równowartość w walucie polskiej - według kursu kupna dla pieniędzy (aktualna Tabela kursów Banku), obowiązującego w (...) SA w dniu wpływu środków”

§ 21 ust. 2 Umowy, „ W przypadku nadpłaty, wypłata kwoty nadpłaconej zostanie dokonana w formie przelewu na wskazany rachunek w walucie polskiej przy zastosowaniu kursu kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązującego w (...) SA w dniu wypłaty.”

Ocena zasadności powództwa w niniejszej sprawie wymaga oceny powyższych zapisów umowy zawierających klauzule przeliczeniowe w kontekście normy z art. 385¹ § 1 k.c.

Zgodnie z powyższym przepisem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenie stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zgodnie z zapisem § 2 powyższego przepisu jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Powyższa regulacja prawna winna być przy tym interpretowana w sposób zgodny z prawem wspólnotowym, tj. przede wszystkim z Dyrektywą Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. UE L 1993/95/29). Z art. 3 i 5 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, a także z pkt 1 lit j i l oraz pkt 2 lit. b i d załącznika do tej dyrektywy wynika, że „do celów przestrzegania wymogu przejrzystości zasadnicze znaczenie ma kwestia, czy umowa wskazuje w sposób przejrzysty powody i specyfikę mechanizmu przeliczania waluty obcej, a także związek między tym mechanizmem, a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach dotyczących uruchomienia kredytu, tak aby konsument mógł przewidzieć, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne”. Zwrot „w innych warunkach” oznacza, że w momencie zawarcia umowy, konsument powinien móc przewidzieć to, co będzie w momencie spłaty poszczególnych rat miesięcznych. Ocena świadomości konsumenta przy zawieraniu umowy jest możliwa jedynie w ramach kontroli incydentalnej, a wszelkie wątpliwości co do spełnienia przez bank wymogu przejrzystości powinny być interpretowane na korzyść konsumenta.

W świetle powyższych regulacji, aby określone postanowienie umowy mogło zostać uznane za „niedozwolone postanowienie umowne” (abuzywne, czy też nieuczciwe w rozumieniu dyrektywy 93/13), spełnione muszą zostać następujące warunki: 1) zawarcie umowy z konsumentem, 2) brak indywidualnego uzgodnienia postanowienia umownego, 3) postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, 4) postanowienie sformułowane w sposób jednoznaczny nie dotyczy „głównych świadczeń stron”.

Dokonując analizy łączącej strony umowy kredytowej w ocenie Sądu należy przyjąć, że z uwagi na to, iż w wykonaniu opisanej wyżej umowy nie doszło do transferu wartości dewizowych, umowy łączącej strony nie można określić, jako umowy o kredyt walutowy. Kredyt udzielony powodowi był kredytem denominowanym, przy czym cała kwota została wypłacona w walucie polskiej.

Pozwany przekazał powodowi kwotę w złotych polskich, tj. 133.393,94 PLN stanowiącą równowartość określonej ilości franków szwajcarskich, tj. 50.950,00 CHF. Wartość ta była ustalona w odniesieniu do ceny franka szwajcarskiego obowiązującej w banku w dniu wypłaty kredytu. Powodowie mieli natomiast spłacać kredyt w złotych, według ceny sprzedaży franka szwajcarskiego, obowiązującej w banku w dniu wpłacenia konkretnej raty. Wartość kredytu wyrażona została w (...), natomiast wypłata kwoty kredytu nastąpiła w PLN. Włączenie do postanowień umowy kredytu klauzul waloryzacyjnych skutkowało tym, że wysokość zobowiązania powoda (wyrażonego w walucie polskiej) została zmodyfikowana innym miernikiem wartości, przelamując zasady takie, jak nominalizm i określoność świadczenia. Uruchomienie kredytu nastąpiło w złotych polskich według kursu kupna, natomiast spłata kredytu ustalana była w oparciu o kurs sprzedaży. Zdaniem Sądu, takie zastrzeżenie zawarte w umowie stanowi nadto rodzaj ukrytej prowizji banku. Kredytobiorca zaciągając i spłacając kredyt, nawet tego samego dnia i przy niezmiennym kursie waluty, zobowiązany byłby bowiem do spłaty wyższej kwoty, aniżeli pożyczylby. Przyjęte w umowie stron klauzule przeliczeniowe nie wskazywały przy tym obiektywnych czynników ustalania kursu walutowego.

Bezspornym jest przy tym okoliczność, że powodowie zawierając umowę kredytową byli konsumentem według art. 22¹ k.c.

Z okoliczności zawarcia umowy wynika, iż postanowienia umowy zawierające mechanizm przeliczeniowy nie zostały indywidualnie uzgodnione z kredytobiorcą. Umowę zawarto jako ramową, z wykorzystaniem wzorca banku. Sporne klauzule nie były przedmiotem negocjacji. Tymczasem kształtują prawa i obowiązki powoda w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, rozumiane, jako nieusprawiedliwiona dysproporcja praw i obowiązków. Zachowania stron stosunku prawnego, także w fazie poprzedzającej zawarcie umowy, powinny zaś uwzględniać takie wartości, jak: uczciwość, zaufanie, lojalność, rzetelność. Im powinny odpowiadać postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta. Cytowane wyżej klauzule nie pozwalają na realizację takich wartości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 lipca 2017r., I ACa 143/17).

Sąd podziela przy tym w pełni argumentację zawartą w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2019r. w sprawie II CSK 19/18, gdzie Sąd Najwyższy wskazał, iż: „przyjmuje się, że postanowienie umowne jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, jeżeli kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy, słuszny i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie spodziewać się, iż konsument ten przyjąłby takie postanowienie w drodze negocjacji indywidualnych. Natomiast w celu ustalenia, czy klauzula rażąco narusza interesy konsumenta, należy wziąć przede wszystkim pod uwagę, czy pogarsza ona jego położenie prawne w stosunku do tego, które, w braku odmiennej umowy, wynikałoby z przepisów prawa, w tym dyspozytywnych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2). **Rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję, na niekorzyść konsumenta praw i obowiązków wynikających z umowy, skutkujące niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelne traktowanie** (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2006 r., I CK 297/05, nie publ., z dnia 15 stycznia 2016 r., I CSK 125/15, OSNC -ZD 2017, nr 1, poz. 9; z dnia 27 listopada 2015 r., I CSK 945/14, nie publ., z dnia 30 września 2015 r., I CSK 800/14, nie publ., z dnia 29 sierpnia 2013 r. I CSK 660/12, nie publ.). Sporna umowa kredytowa została zawarta przed zmianą ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. -Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 2187) dokonaną ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. (Dz. U. Nr 165, poz.984), którą wprowadzono uregulowania, iż umowa o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, powinna zawierać szczegółowe zasady określenia sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu (art. 69 ust. 2 pkt 4a pr. bank.) oraz, że w przypadku takich umów kredytu, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych bezpośrednio w tej walucie (art. 69 ust. 3 pr. bank.).

W kredycie denominowanym kwota kredytu jest wyrażona w walucie obcej, a zostaje wypłacona w walucie krajowej według klauzuli umownej opartej na kursie kupna waluty obcej obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu, zaś w przypadku kredytu indeksowanego, kwota kredytu jest podana w walucie krajowej, ale zostaje przeliczona na walutę obcą według klauzuli umownej opartej również na kursie kupna tej waluty obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu. W obu rodzajach kredytu kredytobiorca jest zobowiązany spłacać raty w walucie krajowej na podstawie klauzuli przeliczeniowej zgodnie z bieżącym kursem sprzedaży waluty obcej określonym przez bank-kredytodawcę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego w odniesieniu do kredytów zawieranych przed tą nowelizacją prawa bankowego zostało już wyjaśnione, że dopuszczalne jest zaciągnięcie zobowiązania kredytowego w walucie obcej z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu będzie dokonywana w walucie krajowej, z tym że tego rodzaju zastrzeżenie dotyczy wyłącznie sposobu wykonania zobowiązania, a zatem nie powoduje zmiany waluty wierzytelności (por. wyrok z dnia 25 marca 2011 r., IV CSK 377/10, nie publ. oraz z dnia 29 kwietnia 2015 r., VCSK 445/14, nie publ.). Jednak mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, który pozostawia bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, a klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. (por. wyrok z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, nie publ.). Do celów przestrzegania przez przedsiębiorcę w stosunku do konsumenta wymagania przejrzystości zasadnicze znaczenie ma to, czy umowa wskazuje w sposób jednoznaczny powody i specyfikę mechanizmu przeliczania waluty, tak by konsument mógł przewidzieć, na podstawie transparentnych i

zrozumiałych kryteriów, wynikające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne (zob. uzasadnienie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 30 kwietnia 2014 r., nr C-26/13, sprawa Árpád Kásler, Hajnalka Káslerné Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt). Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy indeksacja prowadząca do zmiany wysokości świadczenia zobowiązanego stanowi w istocie wariant waloryzacji sądowej, mając zatem zastosowania do niej przesłanki określone w art. 358¹§ 3 k.c. nakazujące rozważenie interesów stron i zasad współżycia społecznego w określaniu zmiany wysokości umownego świadczenia (por. uzasadnienie wyroku z dnia 1 marca 2017r., IV CSK 285/16, nie publ.).”

W ocenie Sądu nie można uznać za zgodnego z wymogami dobrej wiary **postanowienia umowy stanowiącego podstawę do obciążenia ryzykiem kursowym kredytobiorcę**, jeżeli taki kredytobiorca poprzez treść projektu umowy: nie został uświadomiony, że ze skorzystaniem z kredytu wiąże się nieograniczone i nieprzewidywalne ryzyko kursowe, które może doprowadzić do sytuacji, gdy spłata kredytu będzie przerastać możliwości ekonomiczne kredytobiorcy; nie zapoznał się z symulacją obrazującą wzrost kosztów obsługi spłaty kredytu i samego zadłużenia kredytowego w sytuacji silnej deprecjacji złotówki i wzrostu oprocentowania, aby mógł sobie uświadomić – w oparciu o konkretne liczby i kwoty – jakie grozić mu będzie zadłużenie oraz koszty obsługi spłaty kredytu w przypadku „zmaterializowania się” ryzyka kursowego.

Treść łączącej strony umowy nie spełnia powyższych wymogów.

Rażące naruszenie interesów konsumenta wynika natomiast przede wszystkim z nierównomiernego rozłożenia ryzyka kursowego, przejawiającego się w przerzuceniu praktycznie całego ryzyka na pozwanego jako kredytobiorcę, co było generowane przez klauzule wyliczające należności. Na skutek tych postanowień wymagalna należność powoda została uzależniona od bieżącego kursu (...). **Powód został wystawiony na nieograniczone ryzyko kursowe, podczas, gdy ryzyko kursowe Banku, gdyby nawet nie zabezpieczył się przed nim, co najwyżej teoretycznie ograniczało się do spadku kursu (...)/PLN do poziomu zerowego.**

W świetle przedstawionej powyżej argumentacji należy wskazać, iż o niedozwolonym charakterze Klauzul Przeliczeniowych świadczy nie tylko arbitralne prawo Banku do ustalania przez siebie kursów (...)/PLN, ale przede wszystkim przerzucenie na powoda ryzyka kursowego, o którego potencjalnych negatywnych skutkach i ich skali oraz prawdopodobieństwie wystąpienia, powód nie został uświadomiony przez Bank.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż zawarte w zapisach : **w umowie zapisy:**

§ 5 ust. 4 Umowy: „W przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, stosuje się, kurs kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązujący w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego.”

§ 5 ust. 5 Umowy: „W przypadku wypłaty kredytu albo transzy w walucie wymienialnej stosuje się, kursy kupna / sprzedaży dla dewiz (aktualna Tabela kursów), obowiązujące w (...) SA w dniu zlecenia płatniczego.”

§ 13 ust. 7 Umowy: „Potrącanie środków z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego w walucie polskiej następuje w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty w walucie wymienialnej, w której udzielony jest kredyt, według obowiązującego w (...) SA w dniu wymagalności, kursu sprzedaży dla dewiz (aktualna Tabela kursów).”

§ 17 ust. 1 Umowy w zakresie objętym brzmieniem: „i zostaje przeliczona na walutę polską według kursu sprzedaży dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązującego w (...) SA w dniu, o którym mowa w § 13 ust. 3.”

§ 18 Umowy: „Jeżeli spłata zadłużenia przeterminowanego i odsetek nastąpi w walucie innej niż waluta polska:

1) w formie bezgotówkowej kwota wpłaty zostaje przeliczona na kwotę stanowiącą równowartość w walucie polskiej - według kursu kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów Banku), obowiązującego w (...) SA w dniu wpływu środków,

2) w formie gotówkowej - kwota wpłaty zostaje przeliczona na kwotę stanowiącą równowartość w walucie polskiej - według kursu kupna dla pieniędzy (aktualna Tabela kursów Banku), obowiązującego w (...) SA w dniu wpływu środków"

§ 21 ust. 2 Umowy w zakresie objętym brzmieniem: „przy zastosowaniu kursu kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązującego w (...) SA w dniu wypłaty” określające klauzule przeliczeniowe są niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Wobec powyższego należy rozważyć, jaki skutek dla ważności umowy ma wyeliminowanie powyższych klauzul przeliczeniowych, czy łącząca strony umowa kredytowa pozbawiona klauzul waloryzacyjnych może nadal skutecznie funkcjonować w obrocie. Odwołując się do orzecznictwa (...), w tym wyroku z dnia 3 października 2019r. w sprawie C-260/18 (K. D. i J. D. przeciwko Raiffeisen Bank, pkt 59-61) należy wskazać, iż zgodnie z dotychczasową linią orzecznictwa, uzupełnienie umowy o postanowienia wywodzone z ogólnych reguł prawa cywilnego jest niedopuszczalne. Wypełnienie luki powstałej po eliminacji nieuczciwych postanowień umownych jest możliwe tylko i wyłącznie, gdy zostaną spełnione kumulatywnie następujące warunki: brak uzupełnienia umowy prowadzi do upadku całej umowy, upadek umowy byłby niekorzystny dla konsumenta, istnieją przepisy dyspozytywne, które określają, jaki sposób ustawodawca uznał za modelowe ukształtowanie praw i obowiązków stron danego stosunku prawnego, a uregulowanie takie korzysta z domniemania uczciwości.

W ocenie Sądu przedmiotowa umowa kredytowa pozbawiona mechanizmu indeksacji jest umową, która nie może nadal skutecznie funkcjonować w obrocie. Podzielając argumentację zawartą w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019r. (V CSK 382/18), należy wskazać, iż zastrzeżone w umowie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej klauzule kształtujące mechanizm indeksacji, określają główne świadczenie kredytobiorcy.

Indeksacja jest elementem przedmiotowo istotnym dla tego rodzaju umów.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, zaś kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. W ocenie Sądu zasadnym jest przyjęcie, że opisane wyżej klauzule waloryzacyjne (odniesienie do innej waluty) i tzw. spready (różne kursy tej waluty) „określają główne świadczenia stron” umowy kredytu bankowego (indeksowanego) w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Odnoszą się one bowiem bezpośrednio elementów przedmiotowo istotnych umowy kredytu bankowego. Odwołując się do argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu przywołanego powyżej orzeczenia Sądu Najwyższego o zaniknięciu ryzyka kursowego można mówić, gdy na skutek eliminacji niedozwolonych klauzul kształtujących mechanizm indeksacji, dojdzie do przekształcenia kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej w zwykły (tzn. nieindeksowany) kredyt złotowy, oprocentowany wg stawki powiązanej ze stawką LIBOR. Jednakże tak daleko idące przekształcenie umowy prowadzi do powstania umowy o odmiennej istocie i charakterze. Oznacza to, że **po wyeliminowaniu klauzul indeksacyjnych, utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością.**

Stwierdzenie abuzywności postanowień umownych powoduje zatem, w ocenie Sądu, że przedmiotowa umowa jest nieważna ex tunc i ex lege. Eliminacja ze stosunku prawnego postanowień uznanych za abuzywne prowadzi bowiem do zniweczenia całego stosunku prawnego.

Powodowie mają interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności łączącej jej z pozwanym umowy kredytowej, niezależnie od zasadności zgłoszonego żądania zasądzenia zwrotu nienależnego świadczenia.

Powodowie mają przy tym świadomość skutków prawnych i finansowych stwierdzenia nieważności umowy. Strony łączy bowiem stosunek prawny o charakterze długoterminowym, który nie został jeszcze, zgodnie z jego treścią

wykonany. Stwierdzenie nieważności umowy przesądza w sposób ostateczny o braku obowiązku spełniania świadczeń na rzecz banku w przyszłości, daje zatem podstawę do zaprzestania spłaty kolejnych rat kredytu. Ustalające orzeczenie Sądu usuwa więc wątpliwości co do istnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy i zapobiega dalszemu sporowi o roszczenia Banku wynikające z umowy. Stwierdzenie nieważności umowy ma zatem istotny wpływ na zakres dalszej odpowiedzialności powoda jako kredytobiorcy, co przesądza o istnieniu interesu prawnego.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 189 k.p.c. orzekł jak w punkcie trzecim wyroku, a mianowicie stwierdził, iż umowa kredytu mieszkaniowego (...) hipoteczny nr 203- (...) z dnia 24 listopada 2004 roku zawartego pomiędzy powodami M. M. i J. M., a pozwanym (...) Bank (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. jest nieważna w całości.

Uznanie Klauzul Przeliczeniowych za postanowienia niedozwolone skutkuje uznaniem łączącej strony umowy za nieważną i koniecznością rozliczenia świadczeń wzajemnie spełnionych przez strony. Skutkiem uznania spornej umowy za nieważną jest obowiązek zwrotu przez obie strony tego, co sobie nawzajem świadczyły wobec odpadnięcia podstawy prawnej świadczenia – art. 410 k.c.

Powództwo obejmuje żądanie zwrotu nienależnych świadczeń w postaci kolejno wpłacanych przez powodów rat kredytu, a mianowicie kwoty **20.289,01 CHF (dwadzieścia tysięcy dwieście osiemdziesiąt dziewięć (...) 01/100)** wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 22.12.2020 roku, do dnia zapłaty i kwoty **81.859,29 PLN (osiemdziesiąt jeden tysięcy osiemset pięćdziesiąt dziewięć PLN 29/100)** tytułem zwrotu świadczenia nienależnego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 22.12.2020 roku, do dnia zapłaty. Data wymagalności roszczenia: 21.12.2020 roku. Dlatego o odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481§ 1 k.c., zasądzając odsetki ustawowe od dnia następnego po dniu wydania przez pozwanego decyzji odmawiającej uwzględnienia reklamacji powodów.

W ocenie Sądu brak jest podstaw do uznania, iż roszczenie powodów o zapłatę jest roszczeniem przedawnionym. Skoro bowiem do zwrotu świadczeń spełnionych przez strony na podstawie umowy ma zastosowanie reżim zwrotu nienależnego świadczenia, dotyczy to także reguł przedawnienia roszczenia. W ocenie Sądu należy uznać, iż co do zasady termin przedawnienia roszczeń konsumentów może rozpocząć bieg dopiero po podjęciu przez kredytobiorcę wiążącej (świadomej, wyraźnej i swobodnej) decyzji o powołaniu się na całkowitą nieważność umowy. Powodowie podjęli taką decyzję ostatecznie w dniu wniesienia pozwu, wobec tego brak jest podstaw do uznania roszczenia za przedawnione.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zasądzając od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę poniesionych przez nich kosztów procesu w łącznej wysokości 6.417,00 zł, w tym: 1.000 zł z tytułu opłaty sądowej od pozwu oraz 5.417,00 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

SSO Renata Lech

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować zwrot akt w kontrolce terminowości sporządzania uzasadnień;
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.

Dnia 17 listopada 2021 roku

SSO Renata Lech